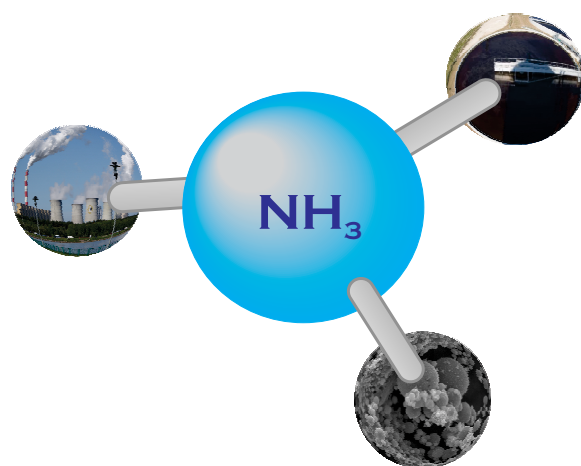

AMONIAK
W UBOCZNYCH PRODUKTACH SPALANIA –
MAPA DROGOWA
DLA SEKTORA ELEKTROENERGETYCZNEGO

Autorzy:

Miroslaw Niewiadomski

*Prezes Zarządu Polskiej Unii
Ubočných Produktů Spalania*

Robert Źmuda

*członek Zarządu Polskiej Unii
Ubočných Produktů Spalania*

Magdalena Wdowin

*Institut Gospodarki
Surowcami Mineralnymi
i Energią
Polskiej Akademii Nauk*

*Institut Gospodarki Surowcami
Mineralnymi i Energią PAN*

Wojciech Adamczyk

*Institut Techniki Ciepłej,
PoliTechnika Śląska*

Arkadiusz Szymanek

*Institut Maszyn Ciepłych, Wydział
Inżynierii Mechanicznej i Informatyki,
PoliTechnika Częstochowska*

Artur Zając

*członek Zarządu Polskiej Unii
Ubočných Produktů Spalania*

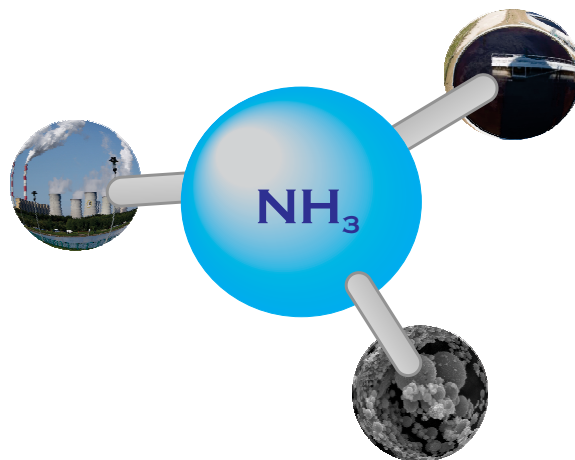
Honysch Karel

EOP HOKA

EOP HOKA

AMONIAK
W UBOCZNYCH PRODUKTACH SPALANIA –
MAPA DROGOWA
DLA SEKTORA ELEKTROENERGETYCZNEGO

Praca zbiorowa pod redakcją
Roberta Żmudy i Magdaleny Wdowin

Wydawnictwo IGSMiE PAN
Kraków 2019

Recenzenci

prof. dr hab. inż. Jacek Łączny, Główny Instytut Górnictwa

dr hab. inż. Ewa Adamiec, Akademia Górniczo-Hutnicza,
Wydział Geologii, Geofizyki i Ochrony Środowiska

ADRES REDAKCJI

31-261 Kraków, ul. Józefa Wybickiego 7A
tel. 12-632-33-00, fax 12-632-35-24

Redaktor Wydawnictwa: Emilia Rydzewska
Redaktor techniczny: Beata Stankiewicz, Barbara Sudół

© Copyright by Autorzy

© Copyright by Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN – Wydawnictwo

Printed in Poland
Kraków 2019
ISBN 978-83-953167-7-7

IGSMIE PAN – Wydawnictwo

Spis treści

Wstęp (<i>Mirosław Niewiadomski, Robert Żmuda, Magdalena Wdowin</i>)	7
1. Instalacje odazotowania spalin (<i>Wojciech Adamczyk, Robert Żmuda, Magdalena Wdowin</i>)	11
1.1. Instalacja SNCR	12
1.1.1. Konfiguracje instalacji SNCR	17
1.2. Instalacja SCR	18
1.2.1. Wkłady katalityczne	22
1.2.2. Dobór katalizatorów	23
1.2.3. Systemy hybrydowe SNCR/SCR	24
2. Bilans amoniaku w procesie wytwarzania w kotle energetycznym (<i>Arkadiusz Szymanek, Robert Żmuda, Magdalena Wdowin</i>)	25
2.1. Źródła związków amonowych w spalinach	25
2.2. Procesy sorpcji NH ₃	31
2.3. Bilans związków amonowych w procesie energetycznym	37
2.4. Techniki pomiarowe NH ₃ w spalinach	38
2.5. Techniki pomiarowe NH ₃ w popiele	40
2.5.1. Metody poboru próbek	42
2.5.1.1. Metoda grawimetryczna	42
2.5.1.2. Pobór próbek popiołu z urządzeń odpylających	43
2.5.1.3. Pobór próbek popiołu ze zbiorników pośrednich	44
2.5.1.4. Pobór próbki popiołu ze zbiornika retencyjnego popiołu	44
2.5.2. Czas potrzebny do przygotowania instalacji przed pomiarami tła	45
2.5.3. Pomiar amoniaku	45
2.5.3.1. Oznaczenia azotu amonowego według normy (PN-ISO 5664:2002)	46
2.5.3.2. Oznaczenia azotu amonowego (PN-EN ISO 11732:2007)	47
2.5.3.3. Oznaczenia azotu amonowego (związki amonowe) metodą (VGB – B 4001:1999 Blatt 4.4.2.)	47
2.5.3.4. Oznaczanie jonów amonowych metodą (PN-EN 25663:2001, 2001)	47
3. Zawartości NH ₃ w popiele lotnym a przydatność handlowa UPS (<i>Magdalena Wdowin, Robert Żmuda, Honysch Karel</i>)	53
3.1. Zagospodarowanie UPS-ów	58
3.1.1. Wykorzystanie popiołu lotnego jako wypełniacza w zaprawach z dodatkiem żywic epoksydowych	60
3.1.2. Wykorzystanie popiołu zanieczyszczonego amoniakiem do produkcji betonu	61
3.2. Sposoby ograniczenia emisji NH ₃ w procesach energetycznych	65
4. Usuwanie NH ₃ z popiołów (<i>Magdalena Wdowin, Robert Żmuda, Honysch Karel, Artur Zajęc</i>)	69
4.1. Metoda STI (STET)	69
4.2. Metoda ASM	77
4.3. Metoda przemywania popiołu wodą według patentu US 6,290,066 B1	79
4.4. Katalityczne metody konwersji amoniaku do azotu	81
4.5. Ozonowanie popiołu	84

Spis treści

4.6. Dekontaminacja amoniaku z popiołu lotnego metodą plazmową.....	85
4.7. Metody mokrego i półsuchego wmywania amoniaku.....	86
4.8. Uwalnianie amoniaku z popiołu lotnego do wody	88
4.9. Technologia wypalania węgla.....	88
4.10. Technologia ERC (Centrum Badań Energetycznych).....	89
4.11. Inne metody termiczne	90
5. Usuwanie NH ₃ ze ścieków MIOS (<i>Robert Żmuda, Magdalena Wdowin</i>)	91
5.1. Technologia nitryfikacji/denitryfikacji.....	96
5.2. Technologia Anammox	98
5.3. Technologia SHARON – Anammox.....	98
5.4. Technologia strippingu.....	99
5.5. Technologia strippingu parą wodną.....	100
5.6. Oczyszczanie ścieków z IOS w technologii dwustopniowej.....	100
6. Wnioski oraz zalecenia (<i>Mirosław Niewiadomski, Robert Żmuda, Magdalena Wdowin</i>)	103
Literatura	107
Spis tabel.....	114
Spis rysunków	115